

Danielpa Qillqan — Iskay Chunka Pusaqniyuq

Pirqa

Jeff Pippenger

2023-12-23

Nabucodonosorqa Adventismopa qallariyninta, Estados Unidospa qallariyninta, protestante waqrpa qallariyninta, chaymanta republicano waqrpa qallariynintapas rikuchin. Belsarqa kay llaqa hinallataq kay lloqsisqa churikunaq tukukuyninta rikuchin.

Nabucodonosorqa rikch'achin 1798 watamanta 1844 kama ñawpaq kaq iskay angelkunapa willakuyninkunapa historianta, hinallataq Diospa allinta tapuy huch'uychay taripaypa qallariyninta reqsichin. Paypa testimoniunqa Danielpa ñawpaq kaq capítulo nisqanwan tupaqchasqa kachkan. Belsarqa 1989 watamanta domingo kamachikuy kama kinsa kaq angelpa willakuyninpa historianta, hinallataq Diospa ruwasqa taripaypa qallariyninta reqsichin. Paypa testimoniunqa Danielpa ñawpaqmanta kinsakama capitulokunawan tupaqchasqa kachkan.

Nabucodonosor sut'ichin kay “qanchis tiempu”kunapa tukukuyninta, chaymi Israelpa hanaq ayllunkunaman hamurqan 1798 watapi, paypa qhapaqsuyun kutichisqa kaptin, uywapa sonqoyuq hina kawsasqan qhipa. Paypa willakuyninqa qatipakun investigativo juicio nisqapa kichariyninkama, chay “qanchis tiempu”kunapa tukukuyninpi, chaymi Judápa urin ayllunkunaman hamurqan 1844 watapi. Paypa willakuyninpi “hora” simiqa ñawpaq angelpa juicio horapa willakuyninta rikuchin; hinaspataq wakmanta, chay willakuy chayamuytapas rikuchin. “Hora” nisqa paypa willakuyninpi iskaynintam sut'ichin, 1798 watatawan 1844 watatawan, iskayninku kaqkuna ñawpaq phiñakuypa tukukuyninta hinaspa qhipa phiñakuypa tukukuyninta sapaqninmanta rikuchispa.

Belsarpa tukukuyninqa sut'ichisqa kachkan chay mistiku qillqaywan, mayqinchus iskay waranqa pichqa pachak iskay chunka nisqaman tupakun. “Qanchis pacha” nisqa, “huk hora” hina, utaq “ch'iqichiy” hina, utaq “iskay waranqa pichqa pachak iskay chunka” hina rikuchisqa kaptinpas, juicioypa unanchaqa ninmi. Nimrodpa juicioyninqa “ch'iqichiy” karqan, Nabucodonosorpaqa “qanchis pacha,” Belsarpaqa iskay waranqa pichqa pachak iskay chunka karqan. Nabucodonosorqa kimsa allin runakunata juzgashaspan, hornotaqa “qanchis pacha” mastawan ruphachirqan, imayna kaqmantapas aswan.

“Qanchis kuti” nisqapa juicio-ninpa señalasqa kachkan ñawpaq mensajepa chayamusqanpi, hinallataq kinsa kaq mensajepa chayamusqanpipas. Millerita Adventismoq tukukuynin 1863 watapi qallarín “qanchis kuti” nisqa doctrinata mana chaskisqanwan, hinaspataq pachak iskay chunka suqta watakuna qhipaman, 1989 watapi, kinsa kaq angelpa historiaman “pacha tukukuypa” chayamun. Pachak iskay chunka suqtan “qanchis kuti” nisqapa huk unancha; chayrayku 1863 watapi ñawpaq angelpa kuyuy-ninpa tukukuyninmanta, 1989 watapi kinsa kaq angelpa kuyuy-ninpa qallariyninkama, “qanchis kuti” nisqawan, unancha pachak iskay chunka suqtawan, hukllachasqa t'inkisqa kachkan.

Ichaqa, Danielpa pichqa kaj capítulo nisqanpi Belsasar urmaymanta qelqasqa testimonio yachachin mana pipas rikuyta atinchu “qanchis kuti” nisqa juicioyta, chayqa “pirqa” patapi qelqasqa kaptinpas. Republicano waqruraypaq, juicioqa Thomas Jeffersonpa “iglesiapaqpas estadopaqpas t’aqanakuy pirqa” nisqanpi qelqasqam, chaymi Danielpa pichqa kaj capítulo nisqanpi anchuchisqa. Cheqaq protestante waqruraypaqtaq, juicioqa ishkay sagrados gráficos nisqakunapi qelqasqam, chaykuna “pirqa” patapi warkusqa kanku, chaynapi ñawirisqankuna kallpayta atinankupaq. Ichaqa Laodiceapa ñawsa kayninpi, chay simikuna mana reqsiy atina kanku. Iskay casospa, juicio nisqa simikuna rikuchin cheqaq protestante waqruraypas republicano waqruraypas balanzakunapi tupusqa kasqankuta, hinaspa pisi kasqankuta tarisqa kasqankuta. Belsasarpa willakuyninqa Republicano waqruraypaq huk mensajem kachkan, kay pachapa nacionninkunata representan.

“Nebucodonosorwan Belshazarwan historiapi, Diosqa kay p’unchawkuna nacionkunaman rimarin.” Signs of the Times, July 20, 1891.

Belsasarpa willakuyninpas kay kachkan huk willakuyta Protestante waqrapaq, teqsimuyupi runakunata rikuchispa.

“Nabucodonosorpa Belshazarpawan historiankupi, Diosqa kay p’unchaykunapi runakunaman rimarin.” Bible Echo, 17 septiembre, 1894.

Belsasarpa huchanqa kay allpap uywapa iskay waqrankunapa huchanta rikuchin. Waqrankunamanta mayqenpa huchanpas tarikun paykunap sapankupa tiyanan chiqaq-kunata mana chaskisqankupi, chay chiqaq-kunata hunt’asqa yachayniyuq kashaspapas. Republicano waqraqa Constituciónpa k’anchayninman hina cuentata qun, hinallataq qallariy ñawpaq willakuy-man, maypichus chay divino qillqasqa documento rurakusqa karqan, ichaqa chaymanta pacha pisillamanta-aswan mana chaskisqa karqan. Suyu dragón hina rimaptinqa, iglesiawan estadowan t’aqasqa simbólico pirqaqa hurqusqaña kanqa. Cheqaq protestante waqrapaqtaq, ñawpaq kaq hukñiqinwan iskayñiqin angelkunapa willakuyninkumanta k’anchay, maypichus cimentokuna sayachisqa karqan, pisillamanta-aswan mana chaskisqa karqan, hinallataq aswan-aswanraq mana chaskisqa kanqa, “pirqa” nisqa Diospa kamachikuyninpas, tukuyti, mana chaskisqa kanan kama.

Kaypi profetaqa willakun, llapa runakunamanta aswan hatun cheqaq kaymanta, chaymanta allin kawsaymantapas karunchakusqa p’unchawpi, Diospa qhapaq suyupna cimienton kay prinsipiyoqkunata kutichinankupaq maskhaq runakunamanta. Paykunap Diospa leyninpi rurasqa qasquyta allichakuna kanku—akllasqan runankunata waqaychananpaq pay muyuriq perqata churakusqan; chaypa justicia, cheqaq kay, ch’uya kay kamachikuykunata kasukuytataq wiñaypaq amachayninku kananpaq.

“Mana pantasqa mana sasachayuq simikunawanmi willakuq rimayta qhawachin kay qhipa puchuq llaqtapa sut’i llamkayninta, pirqata hatarichiqkunapa. ‘Sichus chakiykita kutichinki Samay Punchawmanta, ama ruraspa munasqaykita ñoqaqa santu punchawniypi; hinaspa Samay Punchawta sutichanki kusikuypaq, Señorpa santu punchawninta yupaychasqa; hinaspa payta hatunchanki, mana purispa kikiyki ñankunapi, mana maskhaspa kikiyki munayniykita, mana rimarispa kikiyki simikunata: chayqa Señorpi kusikunkim; ñoqataq ruwasqayki allpa patan hatun cheqnikunapi sillakunaykipaq, hinaspa mikhuchisqayki taytayki Jacobpa

herencia: imaraykuchus Señorpa siminmi chayta rimarqan.' Isaías 58:13, 14." Profetas y Reyes, 677, 678.

Angelkunaq William Miller-man rikuchisqan bíblica metodologíam, Diospa profético leyninkunata reqsichin; hinaspa, ñawpaq Israelmanta hukniray, kunan pacha Israelqa mana chunka kamachiykunapa leynillatachu waqaychaqkuna kanan karqa, aswanpas profecíakunatapas.

"Diosqa kay p'unchaykunapi Iglesiasanta waqyashan, ñawpaq Israelta hina, kay pachapi k'anchay hina sayananpaq. Cheqaq kay atiyuq t'aqanaqninwan, ñawpaq, iskayñiqin, kimsañiqin angelkunapa willakuyninkunawan, payqa paykunata iglesiakunamanta, hinallataq kay pachamanta t'aqashan, payman sagrado qayllayman pusananpaq. Payqa paykunata Leyninta waqaychaqkunata ruraran, hinallataq kay pachaq kay tiempopaq hatun profecía cheqaqkuna paykunaman churaran. Imayna sagrado oráculo-kuna ñawpaq Israelman qopasqa karqan hina, chaykunaqa sagrado qatikuymi, kay pachaman willasqa kananpaq. Apocalipsis 14 nisqapi kinsa angelkunaqa rikuchin Diospa willakuyninkunapa k'anchayninta chaskiq runakunata, hinaspa paypa rantinpi llusqikunata, kay pachapa tukuyinpi mast'ariqta willakuyta waqyarinkupaq. Cristoqa qatinqin kunaman nin: 'Qankunaqa kay pachapa k'anchaynin kankichik.' Sapa alma Jesús-ta chaskiqman Calvario cruzqa rimarin: 'Qhawariy almaq chaninta: "Riychik llaqa kay pachaman, llaqa kamasqa runaman Evangelio-ta willakuychik.'" Mana imapas kay llamk'ayta hark'ananpaq saqisqa kanachu. Kaymi tiempoq allin-aswan ancha importante llamk'ayqa; wiñay kawsayman hina karu-kama chayanankupaqmi. Jesúsqa runakunaq almanakunapaq munakuynin, paypa paykunata salvanankurayku sacrificio rurayninpi rikuchisqan, llaqa qatinqinkunata kuyuchinqa." Testimonies, volumen 5, 455.

Profecíapa "hatun cheqaqkuna", angelkunaq entregasqanmi karqan, hinaspa William Millerpa llank'asqanwan takyachisqa karqan, chaykunaqa "huk santu confianzami kay pachaman willanakunapaq." Chunka Kamachikuykunapa kamachin, naturalezapa kamachinkuna, saludpa kamachinkuna, hinaspa profecíata yachakuypa kamachinkunaqa kikin Hatun Kamachiqmanta qosqa karqan, huk Kamachikuyta qheshpichiyqa llapanta qheshpichiymin. William Millerman qosqa metodologíata mana chaskiyqa huk wiñaylla hatarikuy rebeliónta qallariy karqan, chaymi tukukuyinpi Adventismota pusaspa qanchis kaq p'unchaw samana p'unchawta mana chaskinankun.

"Kay qhipa p'unchaykunapi Señorqa sutillapi paypa llaqtanwanmi churanakuyta kapun. Kay churanakuypiqa, apanakuyniyuq suyukunaq runakunaqa Nehemías purisqanman chiqanmanta chinkachisqa huk ñanta hap'inqaku. Mana sapallañachu kikinkumanta samana p'unchayta mana yupaychaspa, pisi qhawaspapas kanku, aswanpas wakinkunamanta hark'ayta munanqaku, costumbrekunawan tradiciónkunawan q'upikuna urapi pampachispa. Iglesiakunapipas, hatun huñunakuykunapipas hawapi, ministrakunaqa runakunaman semanapa ñawpaq p'unchayninta waqaychanankupaq kasqanta kallpachinqaku. Qochapipas allpapiyas llakikuykunam kan; chay llakikuykunataq aswan yapakusanqa, huk ñak'ariy hukmanta qhipanta chayamusqa hina; hinaspa samana p'unchayta allin yuyaywan waqaychaq pisi huñu runakunaqa rikuchisqa kanqaku, paykuna Sundayta mana qhawarisqankurayku Diospa phiñakuyninta kay pachaman apamuchkanku nista."

“Satanás kay llullakuyta kallpachin, kay pachata preso hina hap’inanpaq. Paypa yuyayninmi runakunata pantasqa yachachiykunata chaskinankupa kallpachay. Llapa llulla religionkunapa mast’arikuyninpiqa rikhuriwanmi llamk’an, hinaspa pantasqa yachachiykunata churananpaq ch’aqwayninpiqa mana imapipas sayarinqachu. Religiosu munakuypa pakasqa p’achawan, paypa espirituwan apasqa runakunaqa mas anchata sinchi ñak’ariykunata runa masinkunapaq kamarirqanku, hinaspa paykunamanqa aswan manchay ñak’ariykunata churarqanku. Satanáswan paypa yanapakuqkunaqa kunankamapas chaylla espirituyuqmi kanku; hinaspa ñawpa pacha historiapas kay p’unchaykunapi yapamanta ruwasqa kanqa.”

“Kanmi qhariqkuna kanku mana allinta ruranankupaq sonqonkuta hinaspa munayninkuta churakusqa; sonqonkupaq tutayaq ukhupiqa hamuq huchankuta imayna ruranankupaqmi kamarikusaku. Kay qhariqkunaqa kikinkuta pantachikunku. Paykunaqa Diospa hatun chiqap kamachiyninta qhesachirqanku, chaypa rantinpiqa kikinkupaq huk tupuyninkuta sayarichirqanku, chay tupuyninwan kikinkuta tupuspanmi sapaqllankupaq willakunku paykunaqa qullaqlla kasqankuta. Señorqa saquesqankum paykuna sonqonkupi imachus kasqanta rikuchinankupaq, paykunata kamachiq apupa espiritunta rurayninkupi rikuchinankupaq. Payqa saquesqankum kamachikuyninman cheqaq kasqakunata imaynata tratanku chaypi leyninman cheqniyninkuta rikuchinankupaq. Paykunaqa kikin diniyu usqhay sonqo kay espirituwanmi kuyuchisqa kanqaku, chay espirituqa Cristota chakatanankupaq tantanakusqa runakunata kallpachirqan. Iglesiapiwan Estadopiwan hukllachasqa kanqaku chay kikin millay tinkuysapa munayllapi.”

“Kunan p’unchay iglesiaqa ñawpa judíokunapa ruwasqankuta qati-rqanmi, paykunaqa Diospa kamachikuyninkunata saquespa kikinkupa yachachisqankunallatam hap’irqanku. Payqa kamachikuyta t’ikrarqan, wiñay tratotapas p’akisqa, chayraykutaq, hina ñawpaqman hina, hatunchakusqa, mana iñiy, hinaspa mana cheqaq kasqa, chaykunam rikhurin. Cheqaq kasqanmantaqa Moisespa takiyninpi kay simikunawanmi qelqasqa kachkan: ‘Paykunaqa kikinkutam qhellichakurqanku, qhilingunqa manam wawanpa qhilinchu; paykunaqa millay millq’u hinaspa q’ewi miraymi kanku. Kayhinatachu kutichinki Señor-man, mana yuyayniyoq, mana yachayniyoq llaqta? Manachu payqa qanta rantisqayki Taytayki, manachu payqa ruwasurqanki, hinaspa sayachisurqanki?’” Review and Herald, March 18, 1884.

Adventismoqa cheqaq nisqaman chayasaq qhispichasqa cheqaqta qillqayta saqenqa domingo kamachiypi, imaynachus Adventismo ñawpaq Israel unay llaqtapa willakuynta yapamanta rurashan hina, maypachachus “chaylla kaq religioso musphaypa espirituwan kallpachasqa, Cristota chacatapi wañuchiq runa tama-ta kallpachaq hina; iglesiawan Estadopas huklla kashan chay misma ismusqa tinkuyninpi.” Adventismopa wiñaylla aswan mana kasukuyñin rikuchisqa kashan Ezequiel qanchis pusaqniyuq kapítulopi, tawa aswan-aswan hatun millay ruwaykunawan, imaynachus profetasinapaq señalaspa Adventismopa tawa mirayninkunata, 1863 watapi qallarisqata. Qhipa millay ruwayqa chaymi, Jerusalén kamachiqninkuna intiman qonqorikunku.

Hinaspan wasiman Señorpa wasinpa ukhupi kancha pataman; hinaspa qhawariy, Señorpa templonpa punku punkupi, punku wasicha altarwan chawpinpi, iskay chunka phisqa qharikuna hina kasharqanku, Señorpa templonman wasinta qhipanta qhawaspanku, uyankutataq inti lloqsimuyma qhawaspanku; hinaspa inti lloqsimuyma yupaycharqanku. Chaymantataq

niwarqan: Kayta rikunkichu, runapa churin? ¿Pisillachu Judá wasipaqqa kaypi ruwasqanku millay cheqnichukunata ruwanku? Paykunaqa allpata wañuchinakuyman hunt'achirqanku, hinaspa kutimuspanku piñachiwanankupaq; hinaspa qhawariy, k'aspita senqonkuman churanku. Chayrayku ñoqapas phiñakuywanmi paykunawan rurasq: ñawiyqa mana qhispichinqachu, manataq khuyapayasaqchu; sinch'i kaparisa rinriyman waqyaspa qapariqtinkupas, manam uyarisqaykichu. Ezequiel 8:16–18.

Chay p'unchawpi apamuykuchisqa juicioqa rikuchisqa kachkan Belsasarpa juicionninpa “hora” nisqapi.

Rey Belsasarpa waranqa apuyninkunapaq hatun mikhuy fiestata rurarka, hinaspan waranqapa ñawpaqninpi vinuta upyarqa. Belsasarpa, vinuta mallispa, kamachirqa Jerusalén llaqtapi kaq Diospa wasinmanta taytan Nabucodonosor apachimunqan qori qollqe vasoskunata apamunankupaq; chaykunapin rey, apuyninkuna, warminkuna, hinaspa sirviq warminkuna upyanankupaq. Hinaptinmi apamurqanku Jerusalénpi kaq Diospa wasin templomanta hurqusqanku qori vasoskunata; hinaspan rey, apuyninkuna, warminkuna, hinaspa sirviq warminkuna chaykunapi upyarqanku. Vinuta upyarqanku, hinaspan yupaycharqanku qorimanta, qollqemanta, anta-mansamanta, fierrumanta, kaspimanta, rumi-manta dioskunata. Chay horallataq runapa makinpa dedonkuna rikurimurqanku, hinaspan qillqarqanku reypa palacionnin perqapa lluchka estucopi mechero ñawpaqnin chimpapi; reytataq qillqaq makipa parteyninta rikurqa. Chaymantan reypa uyanta hukman tukurqa, yuyayninkunataq mancharichirqanku, chaymi sikin t'oqllunkuna paskanakurqa, qonqorinkunapas hukninwan huknin takanakurqa. Reytaq sinchita qapariq kamachirqa astrólogokunata, caldeokunata, hinaspa layqakunata qayamunankupaq. Hinaspan rey rimarka, Babiloniapa yachaq runankunaman nispa: Pipas kay qillqasta ñawirispa, ima ninanta sut'inchawanki chayqa, puka p'achawan p'achallisqa kanqa, qorin wallq'ata kunkanmanta churakusqa kanqa, hinaspan reinopi kinsa kaq kamachiq kanqa. Hinaptinmi llapa reypa yachaq runankuna yaykurqanku; ichaqa manam atirqankuchu qillqata ñawiriyta, nitaq reyman ima ninanta reqsichiyta. Chaymi rey Belsasar ancha mancharisqa karqa, uyantaq hukman tukurqa, apuyninkunataq musphachisqa qhepakurqanku. Daniel 5:1–9.

Belshazarpa taripakusqan “kikin hora”-llapim, Sadrac, Mesac hinaspa Abed-nego nisqakunaqa “qanchis kuti” astawan rupachisqa hornoman wikch'uykusqa karqanku.

Kunanqa qankuna wakichisqa kankichik chay pachapi waqra, pinkuyllu, arpa, sakbut, salterio, dulcimer, hinallataq tukuy imaymana takiyniyuq waqaychakunapa qaparayninta uyaripaykichik urmaykuspa yupaychankichik noqa rurachisqay sananataqa, allinmi; ichaqa mana yupaychankichikchu chayqa, chaylla horapi rawraywan nina ratariq hornopa chawpinman wikch'uykusqa kankichik; hinaspa, ¿pitaq chay Diosqa makiykunamanta qespichisunkichik? nispa. Chaymi Sadrac, Mesac, Abed-nego kutichispa nirqanku reyman: “Ay Nabucodonosor, kaymanta kutichisunaykupaqa manam imatapas yuyaykachaykuchu. Sichus chay hina kanman chayqa, sirvisqayku Diosniykuqa atinqa rawraywan nina ratariq hornomanta qespichiwaykuta, hinaspa qampa makiykimantapas qespichiwaykum, rey. Ichaqa mana chay hina kaptinpas, yachaychun qam, rey, mana diosniykikunata serviykuchu, nitaq qam sayarichisqayki quri sananatapas yupaychaykuchu” nispa. Chaymantan Nabucodonosor

sinchi phiñakuymant hunt'asqa karqa, hinaspa uya rikchayninpas hukman tukusqa karqa Sadrac, Mesac, Abed-negopa contranpi; chayraykun rimarispas kamachirqa hornota qanchis kuti aswan ninaqachinankupaq, imayna kachkanman hina ninaqachisqa kananmantapas aswan. Daniel 3:15–19.

Belsasarpaq “hora” juzgamientonqa, Sadrac, Mesac, hinaspa Abed-negoq juzgamienton “hora”nwan kaqlлатаqmi; iskaynin rimanakunapipas “qanchis kuti” nisqaqa chay juzgamientopa unanchaqnin hina rikuchisqa kachkan. Chay kimsa allin runakunaqa iskay testigokunatan rikuchinku, paykunapa phuyukunawan hanaq pachaman wicharinku, domingo kamachiypa hatun allpachakuy “hora”pi señaalkuna hina; Belsasarñataqmi chay pachallapi kay pachapi kaq animal de la tierra-man apamuk nacional thuñiy juzgamientota rikuchin.

Qatiq qillqapiqa pasaykuspa, Belshazzarpa taripakuyninmanta yachayninchikta qatiqnin qillqapi llapallanpaqmi qallarisasqa.

“Ancha llakisqa sonqoypi kani ñuqanchik runakunapa ukhupi Diosman yupaychaypa pisi tupun kasqanrayku. Hinaspa Capernaumman churasqa ay aykuna yuyarispay, yuyarini may ancha aswan llasay huchachakuy hamunqa cheqaqta yachaqkunaman, ichaqa mana cheqaqman hina puriqkunaman, aswanpas kikinkupa ratachiyninpa chisichasqanman hina puriqkunaman. Tuta pachakunapi runakunata ancha llakiyan, ancha chaninnaqta rimapayashani, mañakuspayku kikinkupa yuyayninkuta tapukunankupaq: Imataq kani ñuqa? ¿Christianochu kani, manachu? ¿Sonqoy musuqyachisqachu? ¿Diospa tikraq munakuyninmi rurayninta qispichispa characterniyta churaykurqan? ¿Huchaykunapa wanakuywan llakichisqachu? ¿Willakusqachu kanku? ¿Pampachasqachu kanku? ¿Cristowan hukllañasqachu kani, pay Taytawan hukllañasqa kasqan hina? ¿Ñawpaq munasqayta kunan cheqnisqachu kani? ¿Ñawpaq cheqnisqayta kunan munasqachu kani? ¿Lliw imakunatapas chinkasqa hina yupaychani Cristo Jesusmanta yachayninpa allin aswan chanin kasqanrayku? ¿Yuyarinichu Cristo rantisqan kaqniy kasqayta, sapa horatapas paypa servicionman kikiyta sapa kuti qusqayta?”

“Hatun, manchayllapaq, ancha chaninnaq ruwanakunapa punku punkunapi sayashanchik. Tukuy kay pacham Señorpa k'anchayninwan hunt'achisqa kanan, imaynachus unu hatun ukhu quchap ñanninkunata pakarinan hina. Profeciakuna junt'akushanña, wayra-paraqa pacha ñawpaqninchikpi kachkan. Ñawpa rimanakuykuna, achka tiempo upallachisqa kasqankumanta rikurinapaq hina, kutimuspa kawsarinqaku; musuq rimanakuykunapas wiñarinqaku. Musuqpas, ñawpapas chaqrusqa kanqaku, kayqa utqaymanta ruwakunanmi. Angelkuna tawa wayrakunata hap'ishanku ama wayranankupaq, sut'inchasqa willakuynin qispichiymanta kay pachaman qusqa kanankama; ichaqa tempestadqa huñukushanña, phuyukuna hunt'akushanña, kay pachaman phutirinankupaq wakichisqa. Achka runakunapaqmi suwa tutapi hamuq hina kanqa.”

“Achka runakuna asipaqmi karqanku, mana creeyta munaspanku, noqayku nirqayku chay iskay chunka, kimsa chunka watakuna ñawpaqpi, Inti punchawqa llaqa kay pachapi kallpachasqa kananpaq mañakusqa kananta, hinaspa huk kamachiy rurasqa kananta chayta waqaychananpaq, yuyay-sonqokunatapas kallpachananpaq. Kunanmi rikuchkanichis hunt'akuchkanta. Tukuy ima Dios hamuq pacha mantam nisqa, cheqaqtapuni pasan; mana

hukllapas pantanqachu tukuy ima pay rimarisqanmantaqa. Protestantismokunaqa kunanqa makinkunata mast'arichkan urqunapa chawpin chinkariy patamanta papacywan maki hap'inakuypaq, hinaspa huk huñunakuy ruwasqa kachkan tawa kamachiypa samana punchawninta mana rikukuq hina saruykachanankupaq; hinaspa hucha runaqa, Satanaspa kallpachisqanwan llullasqa samana punchawta churarqan, kay papacya wawanchasqan, hatunchasqa kanqa Diospa rantinpi churakunanpaq.

“Sapa hanaq pacha enteroqa ñuqaman rikuchisqa kachkan, imaynan ruwaykuna qallarispan mast'ariyqusqanta qhawaspa. Diospa kamachikuynin kay pachapi kasqan hatun, unayña aysakusqa churanakuypiq huk sasachakuy rikuchikunqa. Huk hatun, chaymanta tukuy imata churananpaq decisivo kaqpas pasanqa, chaypas utqhayllamanta. Sichus imapas suyay kanan kaptinqa, Diospa kasqan kayninpas, tronuyinpas manchakuywan qhawasqa, pisiyachisqa kanqa. Hanaq pachapa armamentun kichasqam; Diospa llapa universonninpas, llapa alistakusqanwan kуска, wakichisqam kachkan. Justicia rimananpaq huk simillan kan; chaymanta kay pachapiqa Diospa piñakuyninmanta manchay reqsichikuykuna kanqa. Kanqa rimaykuna, illapakuna, llipyaykuna, pachakuykuna, hinallataq llapanpaq ch'usaqyachisqa tukuy kay. Hanaq pachapa universonninpi llapa kuyuyqa kay pachata wakichinanpaqmi, chay hatun sasachakuypaq.”

“Kallpa sinchiyniyoqmi tukuy kay pachapi kaq imakunata hap'iykuchkan; chaymi, hatun k'anchayta, admiraypaq yachaytapas chaskisqa llaqtahina, achka runakuna pichqa puñuq sipaskunaman rikch'achisqa kanku, mechankuna apasqawan, ichaqa manam wirata puyñunkunapi apankuchu; chiri, mana yuyayniyoq, pisi kallpayuq, wañuq hina yupaychasqa Diosman sunquwan. Huk musuq kawsaymi mast'arikuchkan, ukhumanta wiñarisa, Satanaspa llapa rurayninkunata sinchita hap'iykuspa, qhipa hatun maqanakuyupaq, tinkunakuypaqpas wakichisqa hina; chaykamaqmi huk musuq k'anchay, kawsay, kallpawan hanaq pachamanta uraykamuchkan, hinaspa Diospa llaqtanta hap'iykuchkan, mana wañusqakunata, imaynachus kunan achkakuna huchankupi, mana allin rurayninkunapipas wañusqa kashanku. Kunan kay ñawpaqninchikpi ruwasqakunamanta rikuspanku ima usqhayllam ñoqanchikman hamunanta, chay runakunaqa manaña runapa yuyaymanta llusqisqa ruraykunapi atiyachakunkachu, aswanmi sientinkaku Espíritu Santuta riqsisqa kanan, chaskisqa kanan, runakunapa ñawpaqninpi qhawachisqa kananpas, chayhinapim Diospa hatun kayninqa yupaychasqa kananpaq maqanakunkaku, hinaspa maypi kaq ñankunapi, hatun ñankunapi huch'uy ñankunapipas llamk'ankaku, runa masinkunapa alman salvakunanpaq. Sapaq seguro, mana kuyukuq qaqallaqa wiñay pacha Qaqam. Chay Qaqa patapi wasichakuna sapallankum seguro kanku.”

“Kunan pacha aycha yuyayniyuqkunaqa, Diospa rimayninpi churasqa amonestakuykunata, hinaspa Espiritunpa testimoniokunata qhawaspaqa, hayk'aqpas mana huñunakunqachu qispichisqa santu aylluwanqa. Paykunaqa aycha munayman qatiq, yuyayninkupi uraychasqa, hinaspa Diospa ñawpaqenpi millay mana allinkuna. Cheqaq kaywanqa hayk'aqpas mana santuqasqa karqankuchu. Mana Diospa kayninpi chaskiqkuna kanku, hayk'aqpas mana atiparqankuchu kikinkuta hinaspa kay pachata munayninkunawan huchallikuyninkunawan ima atipayta. Kay rikchaq runakunaqa llapallan iglesiankunapi tarikunku, chayrayku iglesiakunaqa pisi kallpayuq, onqosqa hina, wañunayapaqña kashanku. Kunanqa ama kasqachu mana allinta

rikuchiq testimonioqa, aswanmi kanan sut'i, t'uqsina, sapa qhelliya huchachaq, hinaspa Jesusta hatunchaspa. Ñuqanchikqa llaqtantin hina suyaypi sayaspa kanan, llamk'aspa, suyaspa, qhawaspa, mañakuspa.”

“Kay kusiqa suyayqa, Cristopa iskay kutipi rikurimusqanmantam, llapa runakunaman sapa kuti qhawachisqa kanan, chaymi llakiywan hunt'asqa cheqaq kayninkunawan; Señorninchik Jesucristopa utqaylla hamuyninta, paypa k'anchayninpi hamunanpaq suyaspa, kay pachapi kaq imakunata qhawachinqa ch'usaqman hinata, mana imapaq valeqman hinata. Llapa kay pachapi yupaychasqa kaypas, utaq reqsisqa kasqapas mana imapaq valeqchu, cheqaq inñiq runaqa pachamanta hawapi kawsan; puriyinkuna hanaq pacha towardmi ñawpaqman riq. Payqa puriqmi, waj llajtamanta kaq runam. Llaqtanqa hanaq pachapim kachkan. Cristopa chanin kayninpa intipa k'anchariyinkunata sonqonman huñuspa, kay pacha llapanta muyurichisqa moral tutayaypi nina hina rawraq, achki hina k'anchariq kananpaq. ¡Imayna kallpasapa inñiy, imayna kawsasqa suyay, imayna rufhasqa munakuy, imayna ch'uya, Diospaq sapaqchasqa kallpachakuy paypi rikukun, hinaspa imayna sut'i t'aqanakuy paywan kay pachawan kasqanta! ‘Chayrayku rikch'aripa qhawaychik, sapa kuti mañakuychik, llapan kay imakuna pasanapaq kaqmanta qespichisqa kananpaq, hinaspa Runapa Churinpa ñawpaqenpi sayanallaykichikpaq yupaychasqa kanaykichikpaq.’ ‘Chayrayku qhawaychik, imaraykuchus mana yachankichikchu mayqin hora Señorniykichik hamunanta.’ ‘Chayrayku qankunapas wakichisqa kaychik; imaraykuchus mana yuyasqaykichik horapin Runapa Churin hamunqa.’ ‘Qhawariy, suwa hina hamuni. Kusiqaqa mayqinchus qhawaspa kachkan, p'achankunatapas waqaychaspa.’” Pamphlets, 38–40.